

ЛОУРЕНС ВЕНУТІ ТА НЕВИДИМІСТЬ ПЕРЕКЛАДАЧА

Лоуренс Венуті вважається однією з найвідоміших фігур сучасного перекладознавства і нерідко займає позиції, які суттєво відрізняються від існуючих поглядів більшості теоретиків. У своїх роботах Венуті теоретично оцінює переклад відповідно до постструктуралістських концепцій мови, дискурсу та суб'єктивності. За відправну точку він бере існуючу ситуацію з перекладом в країнах Заходу – а саме, поверхнєве відношення до оригінального тексту, при якому переклад сприймається як оригінал. Стосовно легкості розуміння перекладу, то вона нерідко маскує доместикацію іноземного тексту.

Поняття «невидимості перекладача» з'явилося в кінці 20-го століття у зв'язку з ідеєю «прозорості» перекладу. Цей термін був введений Л. Венуті в його роботі “The translator’s invisibility”(1995). За його словами, термін «невидимість перекладача» відноситься до двох взаємовизначальних феноменів: перший – це оманливий вплив дискурсу, того, як перекладач використовує мову перекладу, другий – це практика читання та оцінка перекладів, які вже давно домінують в англо-американській та інших культурах.

Л. Венуті стверджує, що текст перекладу, будь то проза чи поезія, сприймається читачами в тому випадку, якщо він легко читається, але при цьому науковець підкреслює, що чим легше читається переклад, тим більш «невидимим» стає перекладач, і водночас більш «видимим» стає автор оригіналу. Виділяючи поняття «видимості» та «невидимості» перекладача, Венуті визначає два протилежні методи перекладу: форенізацію та доместикацію, які беруть початок ще з часів Цицерона та Ієроніма.

«Легкість сприйняття» перекладу, те, що Л. Венуті називає “fluency”, робить акцент на зрозумілості тексту перекладу, мова тут розглядається як засіб самовираження, переклад відроджує інтенції автора оригіналу. «Легкість сприйняття» – основна особливість доместикації, яка створює ефект «прозорості», ілюзію того, що це не переклад, а оригінальний текст. Проте для того, аби текст добре читався, перекладач має стати «невидимим». Форенізований текст сприймається читачем складно, він підкреслює культурні коди, які існують в мові перекладу та прагне утримати етноцентричну жорстокість перекладу. Л. Венуті називає такий переклад опором (“resistance”) не лише тому, що він не наділений легкістю сприйняття, але й тому, що він кидає виклик приймаючій культурі.

Л. Венуті вважає, що перекладач має відстоювати свої авторські права та стимулює їх розвивати інноваційні стратегії, аби їхня робота була помітною, а відтак вказувати на власну присутність в будь-яких доступних формах, наприклад, в посиланнях або передмові. Автор також закликає читачів не критикувати переклад за нестачу зв'язності мови, а оцінити те, як переклад демонструє професійні вміння перекладача.

Науковий керівник: Сидоренко С. І., канд. філол.н., доц.